

**HARKINNANVARAISET
VALTIONAVUSTUKSET
JÄRJESTÖILLE**

OHJE HAKIJALLE

1. Yleistä

Ympäristöministeriön myöntää harkinnanvaraisia valtionavustuksia järjestöille:

- Valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille niiden toimintaan
- Valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille valistus- ja neuvontatoimintaan

Avustuksia myönnetään toimintaan, jolla edistetään valtion talousarvioesityksen mukaisia ympäristöministeriön hallinnonalan tavoitteita. Valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia etuuksia ja niiden myöntäminen edellyttää, että eduskunta osoittaa kyseisen vuoden valtion talousarviossa tähän varoja.

Avustukset maksetaan ympäristöministeriön momentilta 35.01.65 (Avustukset järjestöille ja ympäristöhoitoon).

2. Sovellettava lainsäädäntö

Harkinnanvaraisia valtionavustuksia sääntelee yleislakina valtionavustuslaki. Valtionavustuslaissa säädetään erityisesti niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustuksia. Lisäksi menettelyä ohjaa hallintolaki.

- Valtionavustuslaki (688/2001, Finlex)
- Hallintolaki (434/2003, Finlex)
- Hallintolain käyttölaki (586/1996, Finlex)

Valtionavustukset myönnetään hakemuksesta. Avustuksen saamisen edellytyksiä ovat:

- käyttötarkoituksen yhteiskunnallinen hyväksyttävyys
- valtionavustuksen perusteltavuus avustukselle asetettujen tavoitteiden kannalta
- tarpeellisuus hankkeen tai toiminnan laatuun, laajuuteen ja muihin tukiin nähden sekä
- avustuksen kilpailuneutraalisuus.

Hallintoasioiden menettelyllistä suorittamista ohjaa hallintolaki, jossa säädetään mm. asioiden käsittelystä viivytyksettä, asioiden selvittämiselvällisyydestä ja päätösten perustelemisesta. Valtionavustuksia käsiteltäessä on hallintolain säännökset huomioitava.

Muutoksenhaussa noudatetaan hallintolainkäyttölakia. Oikaisuvaatimus on tehtävä päätöksen tehneelle valtionapuviranomaiselle eli ympäristöministeriölle. Valtionapuviranomaisen oikaisuvaatimukseen antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Lakia julkisista hankinnoista (1397/2016) sovelletaan sellaisiin hankintoihin, joiden tekemiseen hankinnan tekijä on saanut tukea yli puolet hankinnan arvosta hankintalain mukaiselta hankintayksiköltä (Hankintalaki 6 § 1 momentin 5 kohta). Yleistä toiminta-avustusta ei ole katsottava lainkohdassa tarkoitetuksi tueksi, eivätkä hankintalain säännökset koske näin ollen yleisavustuksina myönnettäviä valtionavustuksia, joita järjestöille ympäristöministeriön myöntämät avustukset tässä tapauksessa ovat.

3. Avustusten hakeminen

Tiedot kaikista haettavista avustuksista (hakukuulutus) julkaistaan mm. ympäristöministeriön harkinnanvaraisten avustusten internetsivulla osoitteessa:

www.ym.fi/harkinnanvaraisetvaltionavustukset

Hakukuulutus julkaistaan vuosittain yleensä lokakuun puolessa välissä ja haku on avoinna marraskuun loppuun. Hakuajan päättymisen jälkeen tulleita hakemuksia ei käsitellä.

4. Hakulomakkeet ja liitteet

Ympäristöministeriön myöntämiä valtionavustuksia haetaan sähköisen hakupalvelun kautta osoitteessa hakulomake.fi.

Hakulomakkeen kaikki pakolliset kohdat tulee täyttää ja valtionavustushakemukseen on liitettävä kaikki vaaditut asiakirjat. Liitteet toimitetaan hakupalvelun kautta. Hakemuksia ei voida käsitellä, mikäli tiedot ovat puutteelliset.

Täytetty, valmis hakemus siirtyy liitteineen automaattisesti ympäristöministeriöön. Hakupalvelu lähettää hakijalle kopion hakemuksesta hakijan ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen.

Jälkikäteen hakemuksesta puuttuvia liitteitä (esim. tilinpäätösasiakirjat) voi erikseen lähettää sähköpostitse (kirjaamo@ym.fi) tai postitse osoitteeseen Ympäristöministeriö, Kirjaamo, PL 35, 00023 Valtioneuvosto. Tällöin erikseen lähetettäviin liitteisiin on merkittävä hakemuksen hakupalvelussa sama tunnus.

5. Avustuksiin liittyvä arviointi

Avustuksien harkintaa tehdään valtionavustuslain 5§:n ja 7§:n mukaisesti.

Valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille niiden toimintaan myönnettävää yleisavustusta harkittaessa otetaan huomioon järjestön toimintakenttä ja toiminnan laatu, laajuus ja vaikuttavuus sekä se, miten avustuksen hakijan toiminta vaikuttaa edistävästi valtion talousarvioesityksen mukaisesti ympäristöministeriön hallinnonalan tavoitteisiin. Harkinnassa huomioidaan myös järjestön ympäristöhallinnon tavoitteita edistävän toiminnan osuus sen kokonaistoiminnasta. Lisäksi harkinnassa huomioidaan avustuksen tarpeellisuus toiminnan laatuun ja laajuuteen sekä yhteisön talouteen ja muihin tukiin nähden. Harkinnan tukena käytetään hakulomakkeen ja sen liitteiden tietoja.

Yhteisön tulee hakemuksessaan kuvailla toiminnan valtakunnallisuutta ja maantieteellistä kattavuutta sekä toiminnan vaikuttavuutta. Vaikuttavuutta voidaan kuvailla esimerkiksi jäsenmäärällä / tukijoiden määrällä, miten suuren joukon ihmisiä eri toiminnot saavuttavat sekä mikä on toiminnan merkitys toimialalla.

Valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille valistus- ja neuvontatoimintaan myönnettävää yleisavustusta harkittaessa otetaan huomioon järjestön toimintakenttä ja avustettavan toiminnan laatu, laajuus ja vaikuttavuus sekä se, miten avustuksen hakijan toiminta vaikuttaa edistävästi valtion talousarvioesityksen mukaisesti ympäristöministeriön hallinnonalan tavoitteisiin. Harkinnassa huomioidaan järjestön ympäristöhallinnon tavoitteita edistävän toiminnan osuus sen kokonaistoiminnasta. Lisäksi harkinnassa huomioidaan avustuksen tarpeellisuus toiminnan laatuun ja laajuuteen sekä yhteisön talouteen ja muihin tukiin nähden. Harkinnan tukena käytetään hakulomakkeen ja sen liitteiden tietoja.

Yhteisön tulee hakemuksessaan kuvailla toiminnan valtakunnallisuutta ja maantieteellistä kattavuutta sekä toiminnan vaikuttavuutta. Vaikuttavuutta voidaan kuvailla esimerkiksi jäsenmäärällä / tukijoiden määrällä, miten suuren joukon ihmisiä eri toiminnot saavuttavat sekä mikä on toiminnan merkitys toimialalla.

Valistus- ja neuvontatoiminnan hyväksyttäviksi kuluiksi luetaan avustettavan toiminnan suorat kulut, kuten esimerkiksi puhelinneuvontaan liittyvät puhelinkulut, julkaisujen tuottamiseen ja jakeluun liittyvät kulut tai tilaisuuksien järjestämiseen liittyvät kulut. Yleisiä hallintokuluja, kuten esimerkiksi kirjanpito- ja tilintarkastuskuluja, ei lueta hyväksyttäviksi kuluiksi.

6. Avustuspäätökset, maksatus ja raportointi

Vuosittain valtakunnallisten luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöjen toimintaan sekä asunto- ja rakennusalanjärjestöjen valistus- ja neuvontatoimintaan myönnettävät avustukset perustuvat ympäristöministeriön tekemään järjestöille ja ympäristöhoitoon myönnettävien avustusten kohdentamispäätökseen, joka julkaistaan maaliskuussa osoitteessa: www.ymp.fi/harkinnanvaraisetvaltionavustukset

Avustuksen saajan tulee antaa valtionavustuslain 12 ja 14 §:n perusteella valtionapuviranomaiselle avustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Päätös voidaan tehdä ja avustus panna maksuun, kun ympäristöministeriö on saanut hakijalta kaikki vaaditut asiakirjat. Jos hakija on saanut edellisenä vuonna vastaavaa avustusta ympäristöministeriöltä, tulee tämän toimittaa kaikki edellisvuoden avustuspäätöksessä edellytetyt tiedot ennen kuin uusi avustuspäätös voidaan tehdä. Hakijakohtaiset avustuspäätökset tehdään touko-kesäkuussa edellyttäen, että hakija on toimittanut kaikki vaadittavat tiedot ympäristöministeriöön.

Valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille niiden toimintaan myönnettävän avustuksen määrä voi olla enintään 40 prosenttia avustuksen hakijan varsinaisen toiminnan kuluista tai harkinnan mukaan erityisistä syistä enintään 50 prosenttia. Avustus ei kuitenkaan voi olla suurempi kuin varsinaisen toiminnan kulujäämä. Avustus ei myöskään saa yhdessä muiden julkisten tukien kanssa ylittää varsinaisen toiminnan kuluja.

Valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille valistus- ja neuvontatoimintaan myönnettävän avustuksen määrä voi olla enintään 50 prosenttia avustuksen kohteena olevan toiminnan kokonaiskuluista tai harkinnan mukaan erityisistä syistä enintään 70 prosenttia. Avustus ei kuitenkaan voi olla suurempi kuin avustuksen kohteena olevan toiminnan kulujen ja tuottojen erotus. Avustus ei myöskään saa yhdessä muiden julkisten tukien kanssa ylittää kohteena olevan toiminnan hyväksyttävää kokonaiskuluja.

Avustus maksetaan avustuspäätöksen nojalla yhdessä erässä hakijan ilmoittamalle tilille. Avustuspäätös sisältää ehdot, joita avustuksen saajan tulee noudattaa.

Ympäristöministeriöllä tai sen valtuuttamalla toisella viranomaisella tai ulkopuolisella tilintarkastajalla on valtionavustuslain 16 §:n mukaisesti oikeus suorittaa avustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia avustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Valtionapuviranomaiset seuraavat myöntämiensä valtionavustusten käytön tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä valtionavustusten vaikutuksia kilpailuun, eri väestöryhmien asemaan samoin kuin avustusten ympäristö- ja muita vaikutuksia.

Avustuksen saaja on velvollinen esittämään ympäristöministeriölle kaikki tarkastuksessa tarvittavat tili- ja muut asiakirjat sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksen suorittamisessa. Valtionavustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa valtionavustus tai sen osa. Valtionavustuksen saajan tulee palauttaa valtionavustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää valtionavustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla.